

2017-06-13

Stockholms stadsbyggnadskontor
Registraturen
Box 8314
104 20 Stockholm

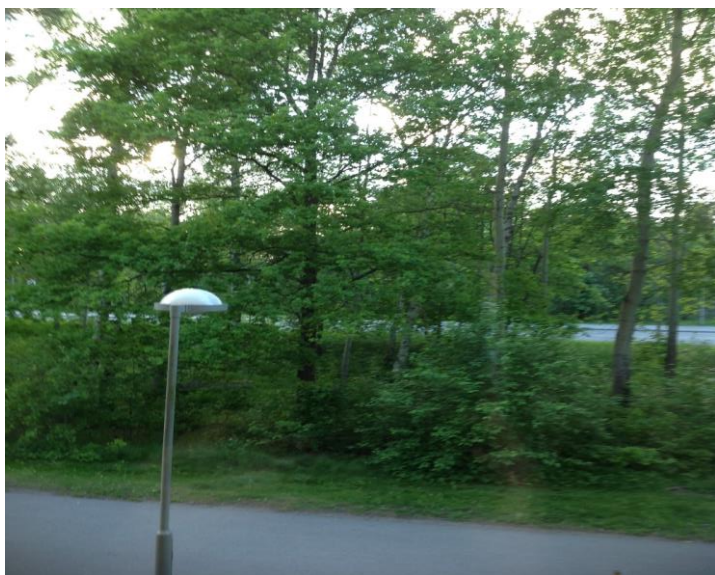
Synpunkter på förslaget till detaljplan för bostäder i Kärrtorp, Hammarbyhöjden och Skarpnäcks gård (Dp 2015-13402)

Bostadsrättsföreningen Naturporten har adressen Ätravägen 14-20 och ligger i stadsdelen Bagarmossen. Området där vår fastighet är belägen ingår i planförslaget trots att det inte är en del av ovan nämnda stadsdelar. Sockenvägen bildar en gräns mellan Kärrtorp och Bagarmossen. Det finns inte skäl att se det som en helhet, vilket görs gällande i Start-PM på oklara grunder. Våra synpunkter gäller enbart det område i Bagarmossen som berörs av förslaget, d.v.s. kvarter 7.

Det handlar om det här huset på Ätravägen 18-20

Framför huset går en gång- och cykelväg som leder in i Nackareservatet. Mellan gång- och cykelvägen och Sockenvägen finns ett grönområde med en bredd på ca 25 meter.

Området har en granska kraftig lutning från Sockenvägen ned mot gång- och cykelvägen.

Vi är mycket förvånade över att denna smala remsa, inklämd mellan Sockenvägen och vår fastighet, kan anses vara lämplig för bebyggelse. En genomgång av förslaget till detaljplan och underlaget till planen visar också att det finns starka skäl att inte bygga i kvarter 7. Vi motsätter oss förslaget till detaljplan avseende kvarteret av bl.a. följande skäl:

- WSP:s dagvattenutredning visar att det finns översvämningsrisker i kvarter 7 och drar slutsatsen att kvarteret är olämpligt att bebygga.
- Angöringsfickorna intill Sockenvägen kommer inte att vara tillräckliga för att kunna ta emot alla fordon som den nya byggnaden kommer att generera för i- och urlastning m.m.
- Trafiken på Sockenvägen, som redan är hårt belastad, kommer att öka. Det kommer att medföra ökat buller, bilköer och olycksrisker.
- Det saknas lämplig yta för utevistelse. Den ”mindre gårdsyta” som nämns i planförslaget ligger intill Sockenvägen och kommer att ha ljudnivåer överstigande 70 dBa och är olämplig för utevistelse framför allt för barn.

- Ljusförhållandena i lägenheterna på Ätravägen 18-20 kommer att försämrats betydligt. Vissa lägenheter (till höger om port 18 och lägenheterna på nedre botten) kommer att förlora i stort sett allt dagsljus. Även det planerade huset kommer att få mycket lite solljus.
- Någon naturmiljöutredning av aktuellt markområde har inte gjorts.
- Texten i stadsplaneförslaget är vilseledande och på vissa punkter direkt desinformativ. Svart görs till vitt med användning av positivt värdeladdade ord i syfte att dölja de negativa konsekvenserna av förslagen.

Den planerade byggnaden i kvarter 7

Avståndet mellan Sockenvägen och gång- och cykelvägen är ca 25 m. Det är svårt att förstå hur ett flerbostadshus, angöringsväg och grönområde ska kunna rymmas på den begränsade ytan.

Det planerade huset beräknas bli fem våningar högt. Vårt hus har fyra våningar. Ändå ser det på skissen på sid. 27 i detaljplaneförslaget ut som om vårt hus är högre. På bilden på sid. 28 ser det i stället ut som om vårt hus är lägre. Vilken bild stämmer? Rimligtvis den illustration som visar att det planerade huset är högre än vårt eftersom det är en våning högre. Ett hus så nära befintligt hus, som dessutom är högre än befintligt hus, rimmar illa med lamellhustankarnas om ljus och luftighet. Det rimmar också illa med de visioner som låg till grund för utformningen av stadsdelen.

”Hushöjderna ska vara lägst närmast befintliga hus för att åstadkomma en gradvis övergång mellan nytt och befintligt” (sid 22 i detaljplanen). I kvarter 7 föreslås motsatsen. Här, liksom på många andra ställen i planen, skriver man ett och planerar i praktiken något annat.

Ingen annanstans i Kärrtorp och Bagarmossen har det byggts hus så tätt med långsidorna mot varandra. Undantag är Byälvsvägen i Bagarmossen, men där vetter den ena sidan mot skogen,

husen är lägre och ligger i en sluttning, vilket gör att utrymmet mellan husen är både ljust och luftigt.

Enligt Tyréns förslag till planbestämmelser i bullerutredningen (dok nr 6513097_2_6) ska lägenheter ha tillgång till antingen en egen eller gemensam uteplats där den maximala avvägda ljudnivån inte överstiger 70 dBa. I kvarter 7 är utrymmet för någon form av uteplats mycket litet. Det som på kartan i planförslaget kallas ”park” d.v.s. ett litet utrymme mellan kvarter 7, villorna på Länsmansvägen och Sockenvägen är inte möjligt att använda. I Start-PM kallas det för en mindre gårdsyta. Vad man än kallar det är det olämpligt för lek och rekreation. Det framgår tydligt av samrådsunderlagets egen illustration på sid. 28.

Bullerutredningen visar att området närmast Sockenvägen kommer att vara utsatt för ljudnivåer överstigande 70 dBa. Att någon kan tänka sig lekande barn på ett sådant område är ur miljö- och säkerhetssynpunkt helt obegripligt.

Dagvattenutredningen

En dagvattenutredning gjordes 2016 av WSP. Utredningen visar att det i kvarter 7 finns ett område med översvämningsrisk i anslutning till en befintlig gc-port. Vid kraftiga skyfall kan dagvattenbrunnarna i porten bli överbelastade och orsaka översvämning upp till den planerade kvartersmarken. WSP:s slutsats är att översvämningsrisken gör kvarter 7 olämplig att bebygga. Länsstyrelsens lågpunktskartering och Stockholm Stads skyfallsmodellering visar samma områden som riskområden för översvämning.

”Om det ändå bebyggs krävs troligen vattentäta konstruktioner. Då takytan utgör 80 % av kvartersmarken blir det mycket svårt att rymma fördröjnings- och reningsåtgärder inom kvartersmark.” (WSP) Detta tas upp även i detaljplanen där man skriver att vattentäta konstruktioner krävs. Vår bedömning är att detta kanske skulle kunna rädda huset, men att det inte skulle göra situationen bättre för tunneln.

Stockholms stads dagvattenstrategi *En ny dagvattenstrategi för Stockholm* antogs av kommunfullmäktige 2015. Syftet med strategin är att utveckla stadens dagvattenhantering så

att den sker så hållbart som möjligt. Ett av målen är att dagvattenhanteringen ska vara anpassad efter förändrade klimatförhållanden med intensivare nederbörd och höjda vattennivåer i sjöar, kustvatten och vattendrag.

Klimatförändringarna har redan medfört att det blivit vanligare med kraftiga regn och skyfall. Mot den bakgrunden är det oförsvarbart att bygga på en tomt där WSP m.fl. anser att det finns en översvämningsrisk och att tomten inte bör bebyggas. Det rimmar illa med dagvattenstrategins mål att dagvattenhanteringen ska vara robust och klimatanpassad.

Trafiken på Sockenvägen

Sockenvägen utgör den enda in- och utfarten till Bagarmossen. Trycket på vägen är redan i nuläget högt med mycket tung trafik och många utryckningsfordon.

Precis i anslutning till kvarter 7 gör Sockenvägen en 90 graders högersväng. Ett nytt hus strax innan kurvan (efter kurvan om man kommer från Bagarmossen) riskerar att skymma sikten och öka trafikfaran.

En tydlig illustration till hur sårbar denna vägsträcka är erhöles den 7 april i år när hela Stockholm stod still på grund av terrorattentatet på Drottninggatan. Den stod still även på Sockenvägen utanför vårt hus i över tre timmar. Köbildning har uppstått även vid andra tillfällen och flera allvarliga olyckor har inträffat på denna trafiksträcka. [Att helt bygga in sträckan med hus tätt intill vägen på båda sidor är att bygga in risker för olyckor, försämrade framkomlighet för utryckningsfordon, köer och trafikstopp.](#)

Belastningen på Sockenvägen kommer att öka kraftigt om nuvarande planer för nybyggnation i Kärrtorp, Bagarmossen och Skarpnäck genomförs. De två planerade tillfartsvägarna – en med anslutning till Sockenvägen i kurvan och en strax efter kurvan – kommer också att generera mer trafik. Redan i höst kommer 60 lägenheter på vår granntomt att vara inflyttningsklara, vilket kommer att leda till ökat tryck på Sockenvägen av både personbils- och nyttotrafik.

Någon gata med anslutning till det planerade huset kommer inte att finnas enligt detaljplanen. Angöringsfickor kommer inte vara tillräckliga för att motsvara behoven av stopp för sophämtning, räddningstjänst, färdtjänst, taxi, varutransporter (bl.a. handlar många numera matvaror på nätet och får dem hemtransporterade), besökande, flyttbilar m.m. Sammantaget blir det många stopp dagligen som kommer att påverka framkomligheten på Sockenvägen. Angöringsfickor direkt intill en hårt trafikerad väg och alldeles vid en skarp kurva kommer att orsaka trafikproblem och öka risken för olyckor.

Sammanfattningsvis är det ur trafiksäkerhets- och framkomlighetssynpunkt vansinne att inte ta hänsyn till att denna sträcka på Sockenvägen redan är riskabel, hårt trafikerad och enda vägen in och ut ur Bagarmossen för såväl privat, som nyttotrafik och utryckningsfordon. Att bygga hus kant i kant med Sockenvägen på båda sidor är en dålig idé som kommer att bygga in och permanenta de problem som redan finns.

”Ett tydligare gaturum”

”Ny bebyggelse i form av ett lamellhus (”kvarter 7”) söder om Sockenvägen och de två punkthusen (”kvarter 8”) i fonden mot naturreservatet kopplar samman stadsdelarna och ger ett tydligare gaturum” (sid. 22 i detaljplaneförslaget). Ett tydligare gaturum innebär i det här fallet ökad trafik, ökade olycksrisker, ökat buller och dåliga ljusförhållanden i både befintligt och planerat hus. Vad betyder egentligen ett tydligare gaturum och vem efterfrågar det? Människor som valt att bosätta sig i Kärrtorp och Bagarmossen har valt att bo i en lugn förortsmiljö. Vi har ingen önskan om att bo i en innerstadsliknande miljö.

Konsekvenser för boendemiljön Ätravägen 18-20

Någon naturinventering i kvarter 7 har inte gjorts, men även om det skulle visa sig att området inte har något större värde ur natursynpunkt, har det stort värde för boende i fastigheten Ätravägen 18-20. Denna skogsdunge är helt avgörande för ljuset i lägenheterna året runt. Särskilt under den ljusa årstiden möjliggör den ett mycket fint ljusinsläpp av både sen eftermiddags- och kvällssol.

Detta ser vi i dag. Om detaljplanen går igenom kommer vi att se rakt in i en husvägg.

Störst konsekvenser skulle det få för de boende i gavellägenheterna. Deras lägenheter vetter på gårdssidan mot gaveln till Naturportens andra fastighet. Det är bara 4,5 meter mellan husen. Inget ljus kommer in i lägenheterna från gårdssidan.

Med en husvägg mycket nära även den andra sidan av huset (10-15 m), skulle lägenheterna bli i stort sett helt mörklagda. Även lägenheterna till vänster om port 18 och port 20 skulle påverkas starkt av att få en hög husvägg i stället för ett grönområde på fastighetens baksida. Särskilt bottenvåningarna skulle mista det ljusinsläpp som i dag förser hela lägenheterna med ljus. Det som gjorde lägenheterna attraktiva när de byggdes var just de höga fönstren, men med en husvägg tätt utanför fönstren försvinner såväl grönska, som himmel och sol. Det får konsekvenser inte bara för trivselen utan även för de boendes hälsa och välbefinnande. Forskning visar att solljuset styr bl.a. vakenhet och sömn, påverkar ämnesomsättning och immunförsvar. Särskilt för människor som tillbringar mycket tid i hemmet, t.ex. äldre och funktionshindrade, är det viktigt att boendemiljön är ljus

Den solstudie som gjorts den 20 mars, 23 september samt den 21 juni sägs visa att både den nya och den befintliga bebyggelsen kommer att få goda solförhållanden. Samtidigt sägs att ljusförhållandena kommer att påverkas när skog ersätts med bebyggelse och att byggnader ger mer kompakt skugga än träd/skog särskilt under vinterhalvåret. [För Naturportens del blir påverkan på ljusförhållandena mycket kraftig, för vissa lägenheter skulle det innebära ingen sol alls under någon årstid. Även omvänt kommer det att bli problem med ljuset, då Naturportens hus kommer att skugga det nya huset, som bara kommer att få solljus sen eftermiddag och kvällstid. Vintertid kommer knappt någon sol att nå det huset.](#)

Närmiljön

När Naturporten byggdes (2008) och några år därefter fanns en skogsdunge intill vår parkeringsyta (mindre än 50 m från vår fastighet). På mycket bristfälligt underlag beslutade Stadsbyggnadsnämnden att dungen skulle bebyggas med 60 lägenheter (Kanslichefen 1, Skarpnäcks gård 1:1, dnr 2012-16072). Träden sågades ned och berg sprängdes bort 2016.

Bygget är nu nästan klart och inflyttning i Brf Studion ska ske i början av hösten.

Studion är fem våningar högt, alltså högre än Naturporten.

Vi har redan förlorat ett grönområde och i stället fått ett femvåningshus som närmsta granne. Om skogsremsan mellan vårt hus och Sockenvägen också skulle försvinna blir vi kringgärdade av bebyggelse som dessutom ser helt olika ut. De ursprungliga husen på Ätravägen, brf Naturportens hus och det nybyggda brf Studion har olika färg, höjd och utseende. Med ytterligare ett hus i området, som inte harmonierar med någon av de befintliga byggnaderna i vårt närområde, skulle området bli än mer oenhetligt.

Det finns planer på att bebygga även det grönområde som vetter mot vår gårds södersida. Vi som valt att bosätta oss här har gjort det för att vi vill bo nära naturen. Visserligen är Nackareservatet en tillgång, men det kan inte kompensera den natur som omgärdar vår gård och våra byggnader och som är lättillgänglig för alla. Det rör sig inte om stora områden, men de har stor betydelse i det dagliga livet.

Enligt Start-PM ska "lamellhustankarna om att ljus, luft och grönska i befintlig bebyggelse kunna kännas igen". Det som händer i praktiken runt omkring oss är ett exempel på det motsatta. Staden planerar uppenbarligen att täppa till även små grönytor med negativa konsekvenser för både de som redan bor här och framtida boenden.

Är byggnation i kvarter 7 värt priset?

Som framgått ovan är byggnation i kvarter 7 olämplig av flera skäl. Det skulle medföra översvämningsrisker, orsaka stora trafikproblem, inte rymma någon yta för lek och rekreation och medföra en kraftigt försämrad livsmiljö för de boende på Ätravägen 18-20.

Uppskattningsvis skulle det planerade huset rymma 20-30 lägenheter. Det är ett litet tillskott mot bakgrund av det totala antalet bostäder som ska byggas i Kärrtorp. En samlad bedömning visar utan tvekan att priset för det marginella tillskottet i kvarter 7 skulle bli mycket högt.

Blomsterspråket

Visionen för Stockholmshusen är att det ska bli ett bra exempel på hur typhus kan byggas med hög kvalitet med avseende på god arkitektur och bra material. Ledord för visionen är nyenkla, älskvärda och smarta. Vad betyder nyenkel? Finns ordet överhuvudtaget i det svenska språket? Hur kan älskvärda användas om hus? Detta meningslösa nyspråk kan knappast vara användbart som ledstjärna i praktiken och det skapar mer förvirring än klarhet hos allmänheten. Som läsare av ett detaljplaneförslag med långtgående konsekvenser för liv och leverne har man rätt att förvänta sig seriös och begriplig information.

Syftet med detaljplanen är enligt förslaget att tillskapa byggrätt för flerbostadshus i ett attraktivt och kollektivtrafikhärläge, att förstärka sambanden mellan Björkhagen, Kärrtorp och Bagarmossen samt att utveckla en förbättrad promenadstruktur. Dessa positivt laddade ord döljer vad det egentligen handlar om d.v.s. förtätning, att täppa till grönområden och göra en stenstad även av Stockholms södra förorter. Ser Stockholms stad existerande grönområden som ett hinder för känslan av samband mellan olika stadsdelar? Det är i så fall en märklig syn på grönskans betydelse för miljö och människor och innebär ett radikalt brott mot de tankar som låg till grund för tillskapandet av stadsdelarna på 50-talet. En förbättrad promenadstruktur betyder inget annat än att promenera på gator och asfalt mellan husväggar. Få torde önska sig den ”promenadstrukturen”.

I detaljplanen sägs att det finns en *risk* att den nya bebyggelsen i volym och höjd kommer att konkurrera med stadsdelens ursprungliga bebyggelse. Att tala om en risk är minst sagt ett

understatement. Bebyggelsen planeras helt klart så att den *ska* ha större volym och vara högre än nuvarande bebyggelse.

I detaljplaneförslaget finns skrivningar om att fler boende skulle medföra ökad trygghet för människor. De finns ingenting som visar att så skulle vara fallet. I själva verket finns det mycket som visar på motsatsen. De mest otrygga områdena är där många människor samlas och bor. Exempel på det är miljonprogramområdena.

I samrådsunderlaget skrivs att planförslaget förbättrar reseunderlaget för kollektivtrafiken. Det kan hända att SL ser ett ökat antal resenärer som en förbättring. För oss resenärer betyder det ökad trängsel på tunnelbanan och bussar.

I detaljplaneförslaget framstår det som om målet ”En stad som håller samman” (Stockholms stads Vision 2040) betyder en stad där husen står tätt. Det är nog inte den tolkning som människor i allmänhet gör och det finns heller inget stöd för den tolkningen i Vision 40.

Att tränga bakom blomsterspråket i detaljplaneförslaget är inte lätt. Det är ett demokratiskt problem. Som boende i Stockholms stad har vi rätt att kräva ett visst mått av hederlighet och klarspråk av stadens tjänstemän och politiker.

Bagarmossen den 13 juni 2017

Barbro Hindberg

Bo Mannby

Brf Naturporten

Brf Naturporten

Ätravägen 14-20

128 41 Bagarmossen

070-7257195, 076-8338022